

lem udtalte, at han ansaa de sidste Paragrafer i Lovforslaget for ikke at være til Fordel for Husbonden, saa har jeg heller ikke kunnet se Andet, end at den sidste Del af Lovforslaget er helt igennem til Husbondens Fordel; men vi vide jo, at der er et godt gammelt Ord, der siger, at enhver KINGS Magt viser sig i sin rette Begrænsning, og jeg tror virkelig, at, dersom vi vilde stramme disse Forhold i den ene Partis Interesse, vilde det komme til en skjøn Dag at gaa ud over den anden. Jeg tror derfor ikke, det vil være til Nytte for en Husbond at gjøre det. — Jeg kan ikke Andet end være fuldstændig enig med det ærede Medlem her skraas overfor (Lassen), for saa vidt angaar dette Lovforslag; dersom jeg skal kunne give det min Stemme, maa det gjøres helt on, saa at det næsten ikke kunde kjendes. Men jeg tror, at med den nuværende Regjering vil Forholdet være det samme ved dette Lovforslag som ved saamange andre, at en saadan Fremgangsmaade vilde være som at bære Vand i et Sælb; det vil blive Resultatet, naar vi skulle have noget Virkeligt fremmet paa Lovgivningens Omraade med den nuværende Regjering. Jeg kunde derfor nærmest være tilbøjelig til at ønske, at dette Lovforslag slet ikke kom videre, da jeg ikke har noget Haab om, at vi kunne faae Noget gennemført til virkelig Forbedring paa dette Omraade. Der er nu f. Ex. Forholdet om Helligdagene. Ifølge den nuværende Lyendelovgivning kunne jo vi Husbonde drive Lyendet til mod dets Billie at glide for os om Søndagen. Det er virkelig ikke rigtigt; Lyendet maa dog ogsaa have en Helligdag en Gang imellem. Jeg veed endog saa Herregaardsforpagtere, der ligefrem have stannet deres Lyende, fordi det ikke vilde tjøre i Skoven om Søndagen, og det var ikke en Gang for Husbonden, der skulde tjøres, men for en anden Mand, og Lyendet blev dømt. — Skjøndt jeg altsaa kunde være meget tilbøjelig til overfor det nuværende Regjeringsystem at negte dette Lovforslag videre Fremme, kan jeg dog ogsaa, da der muligvis ikke er Stemning derfor her i Salen, være med til at begrave det levende i et Udvalg i Stedet for at begrave det strax, thi begravet vil jeg i al Fald ønske, det maa blive, da jeg ikke tror, vi kunne faae noget virkelig Godt ud deraf. — Den høitæredede Minister var, saa vidt jeg forstod ham, ikke rigtig sikker paa, hvorledes det stod med Fæstemandsinstitutionen paa Landet. Jeg vil nu for mit Vedkommende sige, at i de Egne af Sjælland, hvor jeg er kjendt, have vi aldrig havt Brug for Fæstemænd. Vi kjende ikke der noget til den Institution. Det har kun været Smaaproprietærer og Lignende, Folk, som have havt mest ondt ved at holde deres Folk, der undertiden have maattet henvende sig om Lyende ikke alene til Fæstemændene i den nærmeste Kjøbstad, men endog have maattet gaa, som et æret Medlem (D. Christensen) udtalte, til Kjøben-

havn for at faae Lyende fra et helt andet Land. For mit Vedkommende kan jeg derfor berolige den høitæredede Minister med, at vi ikke have mindste Brug for denne Institution — som han kaldte den — ude paa Landet. Jeg tror, at stikkelige Husbonde, der behandle deres Folk ordentlig, have selv i den Periode, da det kneb med at faae Folk, kunnet faae dem, naar de vilde give ordentlig Løn og behandle dem ordentlig, saa det er kun andre Husbonde, der have maattet ty til Fæstemændene; men jeg kan derfor heller ikke se, hvad Nytte det skulde være til for at faae Fæstemænd ud paa Landet. — Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig. Jeg vilde, som sagt, i det Hele helst ønske, at vi ikke komme videre med dette Lovforslag, da jeg ikke tror, vi kunne faae det i den Stikkelse, vi ønske.

Berg: Ja, jeg maa jo erkjende, at den ærede Minister kan have Grund til at vente, at dette Lovforslag, efter hvad der foregik ifjor mellem ham og Folkethinget, bliver nogenlunde stikkelig modtaget her, og jeg kan ogsaa særdeles godt forstaa, at navnlig ærede Medlemmer, som arbejdede i denne Sag ifjor dels i Udvalg og dels paa anden Maade have en vis Forpligtelse til at føre den videre. Smidlertid turde det vel ogsaa indrømmes, at andre Medlemmer, selv om man uden Protest har fundet sig i den Stikkelse, Loven sit ifjor her i Thinget, staar noget friere, dels ogsaa hængt til, at det er et nyt Folkething, der nu er samlet. — Jeg kan da ikke sige Andet, end at det forekommer mig, at der i dette Lovarbejde er en inod Lyendeklassen noget strængere end nødvendigt. Jeg er ikke fuldt overbevist om, at det, der med Rette kan ønskes forbedret i de nuværende Lyendeforhold, kræver den Række af Bestemmelser, dette Lovforslag indeholder. Jeg vil haabe, at man, naar man i dette Thing behandler Lyendeklassens retlige Stilling, ikke vil og navnlig ikke kan glemme de Bilskaar, hvorunder disse Medborgere opdrages og leve her i Landet. I Almindelighed taget udgaa de fra de fattigste Hjem i Landet, og de nyde fra Offentlighedens Side gennem den Undervisning, Offentligheden tilbyder dem, ikke nogen særegen Hjælp til at komme frem i Verden. Naar da den unge Karl selv skal sørge for sit Brød, gad jeg i Grunden vide, hvorledes det næsten er muligt, selv med de, som man siger, taalelige Lønninger, der nu i vore Dage bydes Lyendet — hvorledes det er muligt, siger jeg, selv for det sluttigste og mest paapassende Lyende — navnlig naar man tager Mandfolkene, som ere forpligtede til i ikke kort Tid og for en overordentlig slet Betaling at aftjene deres Barnepligt — at tjene sig op til, hvad vi kalde en selvstændig Stilling i Samsundet selv under de mest tarvelige og indskrænkede Forhold. Det er meget vanskeligt for Lyendet at gjøre det, og naar vi nu tage disse